

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie krajowej polityki w zakresie zdrowia pracujących oraz sytuacji w dziedzinie jakości oceny i monitoringu warunków środowiska pracy przez jednostki podstawowe służby medycyny pracy

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu w dniu 3 sierpnia 2010 r. zapoznała się z przedstawionymi przez Ministerstwo Zdrowia informacjami dotyczącymi krajowej polityki w zakresie zdrowia pracujących, w tym jakości oceny i monitoringu warunków środowiska pracy przez jednostki podstawowe służby medycyny pracy.

Stan zdrowia osób pracujących jest niewątpliwie jednym z istotnych wskaźników zdrowia publicznego, zależnym m.in. od sprawności systemu opieki zdrowotnej oraz jakości rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju.

Ustawa o służbie medycyny pracy, która weszła w życie w 1998 r. oraz tzw. "duża" nowelizacja kodeksu pracy dokonana w 1996 r. spowodowały istotne zmiany w strukturach i charakterze zadań służby medycyny pracy. Wprowadzone zmiany są spójne zarówno z konwencją nr 161 MOP o służbie medycyny pracy, jak i dyrektywą ramową 89/391/EWG w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy. Obecnie funkcjonuje w Polsce ok. 8 tys. jednostek podstawowych służby medycyny pracy oraz 20 wojewódzkich ośrodków medycyny pracy z kilkunastoma filiami. Głównym celem działalności tych placówek jest profilaktyczna opieka zdrowotna nad pracownikami.

Problematyka ochrony zdrowia pracujących podlega kompetencjom dwóch resortów: Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Obszar działania wyznacza X dział kodeksu pracy: dla resortu zdrowia w zakresie ochrony zdrowia, a dla resortu pracy i polityki społecznej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Podkreślić tu należy znaczenie współpracy tych resortów na rzecz kompleksowej ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy.

Ministerstwo Zdrowia ocenia krytycznie stan monitoringu warunków środowiska pracy przez jednostki podstawowe służby medycyny pracy. Niepokojące jest m.in. ograniczenie liczby przeprowadzanych wizytacji stanowisk pracy (z 132498 stanowisk wizytowanych w 2003 r. do 86019 w 2009 r.), mimo że każde badanie profilaktyczne powinno być poprzedzone analizą zagrożeń zawodowych, a w razie potrzeby, wizytacją stanowiska pracy, którego dotyczy. Jedną z przyczyn takiego stanu jest fakt, że badania profilaktyczne są zgodne z prawem obowiązkowe, natomiast wizytowanie stanowisk przez lekarza medycyny pracy jest jedynie zalecane. Istotne dla skuteczności ochrony zdrowia pracowników jest także zwrócenie uwagi na profilaktykę nie tylko chorób zawodowych, lecz także parazawodowych, pośrednio związanych ze świadczeniem pracy. Ważne jest również propagowanie zdrowego stylu życia wśród pracujących, mającego istotny wpływ na ich stan zdrowia, a więc także zdolność do wykonywania pracy.

Z analizy przedstawionych materiałów oraz dyskusji wynika potrzeba realizacji spójnej krajowej polityki ochrony zdrowia pracujących.

Podkreślając znaczenie ochrony zdrowia pracujących w zapewnieniu bezpiecznych i zdrowych warunków pracy, za szczególnie istotne Rada uznaje:

1. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych w obrębie ochrony zdrowia pracowników poprzez monitorowanie przyczyn oraz skutków rozwoju chorób zawodowych i parazawodowych, do których powstawania lub zaostrzenia mogą się przyczyniać czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy.
2. Zobowiązanie jednostek służby medycyny pracy do analizy zagrożeń zawodowych, a w razie potrzeby wizytacji zakładów pracy i monitoringu stanu środowiska pracy w ramach sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami.
3. Skuteczniejsze promowanie przez służbę medycyny pracy zdrowego stylu życia pracujących oraz podnoszenie poziomu wiedzy o czynnikach zawodowych i pozazawodowych mających wpływ na stan zdrowia.
4. Podjęcie inicjatyw zmierzających do włączenia ochrony zdrowia pracujących oraz działań promocyjnych w tej dziedzinie do programów profilaktyki zdrowotnej realizowanej prowadzonej w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 14 września 2010 r.